

Toespraak SGHO - 13 juli 2013

Geachte aanwezigen,

In de vroege ochtend van vrijdag 10 mei 1940 werden naast de vliegvelden Ypenburg en Valkenburg, ook het hulpvliegveld Ockenburgh door Duitse parachutisten van de 22e Luftlande Infanteriedivision onder leiding van luitenant-generaal Graf von Sponeck overvallen. De opdracht was om de regering, koningin en legertop gevangen te nemen om zo Nederland te laten capituleren. Dat gebeurde gelukkig niet. Dankzij het moedige optreden van ons leger werden de vliegvelden Ypenburg, Valkenburg en het hulpvliegveld Ockenburgh nog dezelfde dag heroverd. Hierdoor faalden de Duitse overvalsplannen en bleven de regering en koningin uit Duitse handen. De hevige strijd die destijds is gevoerd door het 22e Depotcompagnie Bewakingstroepen en de Grenadiers en Jagers, vertegenwoordigt een belangrijke hoofdstuk in de geschiedenis van Den Haag.

Het is vandaag in meerdere opzichten een bijzondere dag. Niet alleen zal straks de onthulling van de plaquette met namen van de gesneuvelden plaatsvinden. Het is vandaag precies vierenzestig jaar geleden dat bij Koninklijk Besluit, van 13 juli 1949, werd bepaald dat het Regiment Grenadiers in het vervolg de vaandelopschriften 'Ypenburg 1940' en 'Ockenburg 1940' mocht voeren en het Regiment Jagers 'Ockenburg 1940'. Dit vanwege hun belangrijke aandeel bij de strijd om Ockenburgh.

Tien jaar voor de Duitse invasie ging de Haagse gemeenteraad akkoord met de aanleg van nieuwe sportparken, waaronder bij Ockenburgh. Het Gemeentelijk sportpark Ockenburgh kwam in het seizoen 1936-1937 gereed. De portierswoning, waar we straks naar toe zullen lopen, werd in 1936 ontworpen door Antoon Pet, Architect Publieke Werken van de Gemeente Den Haag. Door de mobilisatie, in 1939, verdwenen de sportverenigingen van het sportpark. De sportvelden werden ontdaan van attributen en geschikt gemaakt voor de nieuwe bestemming, een hulpvliegveld. Op het terrein waren destijds nog vier houten kleedruimtes aanwezig. Deze waren in gebruik bij het 22e Depotcompagnie Bewakingstroepen, het Luchtvaartbedrijf, de Luchtwachtdienst en Zoeklichtafdeling.

Met de komst van de militairen en vliegtuigen werd de portierswoning in gebruik genomen als wachtgebouw. Door de hevige strijd op 10 mei 1940 liep het wachtgebouw flinke schade op: het dak en de plafonds waren beschadigd, kogelgaten in de muren en in het houtwerk, ruiten waren vernield, ook de garage had aanzienlijke schade opgelopen.

Uit een adreslijst van 1941-1942 blijkt dat de portierswoning in die tijd nog bewoond werd, het adres was toen Kijkduinsestraat 171K (de Wijndaelerweg bestond toen nog niet). In de woning was bovendien een

Pruisische boer ingekwartierd. Deze boer was primair belast met de voedselvoorziening voor Duitse soldaten. In de nabijheid verbouwde hij groente en zorgde hij voor vlees. Vanwege clandestiene handel met enkele bewoners van Loosduinen werd deze boer opgepakt en afgevoerd naar het Oranje Hotel. Daarna is niets meer van hem vernomen. Na de oorlog werd alle schade aan het gebouw en sportpark hersteld. In het seizoen 1947-1948 kon het sportpark Ockenburgh weer in gebruik worden genomen en kreeg ook de portierswoning zijn functie voor vele jaren weer terug. Vandaag de dag is het gebouw niet meer bewoond maar in gebruik bij de sector Sport van de dienst Onderwijs, Cultuur en Welzijn van de gemeente Den Haag.

Studiegroep Historisch Ockenburg heeft als doel de geschiedenis op en rondom het landgoed Ockenburg te bestuderen en uitvoerig te beschrijven. Een belangrijk onderdeel hiervan is de luchtvaart- en oorlogsgeschiedenis. Hiernaar wordt sinds 2001 onderzoek gedaan. Sinds 2009 hebben wij contact met de Stichting Herdenking Militaire Erehof 's-Gravenhage. Veel van de op en rond Ockenburgh gesneuvelde militairen hebben hun laatste rustplaats op het Militaire Erehof aan de Kerkhoflaan gevonden. Wij wisselen regelmatig informatie met de Stichting uit over deze militairen en naar de omstandigheden waaronder ze zijn gesneuveld. Met de Stichting werd ruim 3 jaar lang gezocht naar het grafregister van het Militaire Erehof. Wij waren, net als burgemeester Van Aartsen, van mening dat het register gevonden moest worden. Dit grafregister werd uiteindelijk in 2012 door de Studiegroep teruggevonden en biedt houvast bij verder onderzoek.

Tot vandaag was de portierswoning de enige stille getuige welke ons herinnert aan de moedige en hevige strijd die onze militairen op en rond het hulpvliegveld Ockenburgh hebben geleverd. Na 73 jaar is er passende en eerbiedwaardige uiting gekomen in de vorm van een plaquette en een informatiebord. De Studiegroep Historisch Ockenburgh is de Stichting Herdenking Militair Erehof 's-Gravenhage zeer dankbaar dat zij dit initiatief samen heeft mogen uitvoeren. Daarnaast zijn we de Gemeente Den Haag uitermate erkentelijk voor het verlenen van de monument status aan de portierwoning. Het is een bevestiging voor de geschiedkundige herinnering die aan deze bijzondere plek verbonden is.

Dank u wel.